

Учіте ся брати мон,
Думайте читайте

С В О Б О Д А

И чужому научайтесь
;Своего не цурайтесь,

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ

Число 14

ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. Середа 6-го Іюня 1894.

ГОДЪ П

З Ъ Б Ъ Д Ъ

ДЕЛЕГАТОВЪ

Народного Руского Союза
въ Шамокинъ, Па.

День 30-го мая буде памятнымъ не только для шамокинскихъ русинѣвъ, але для каждого, кто має щасте зватися русинѣмъ. Въ той самый день, такъ званый „decoration day“, накопи по цѣлой Америцѣ обходило ся народне свято въ память и честь погибшихъ сыновъ за волю отчины и ихъ гробы-могилы украшавано зелеными вѣянцями, зойшлись зъ цѣлой Америки рускїи делегаты „Союза“ на головне збраніе, щобъ и собѣ тихимъ, не лукавымъ словомъ спомнуть своихъ славныхъ батьковъ, наложившихъ чесною головою за нашу свободу и вѣльно порадиити ся надъ нашимъ народнымъ положеннемъ тутъ въ Америцѣ. Зъ рана кропивъ благодатный маевый дощикъ, наче-бъ Русь-мати плакала слезами радѣсти, видячи, що еи дѣти тутъ не загнбли, но спѣшать зо всѣхъ сторѣвъ зъ сино-жовтою одзнакою на грудяхъ на громадеку раду.

О 9-ой година рано загули шамокинскїи дзвонь зазываютъ всѣхъ до храму божого на молитву передъ начатіемъ народного дѣла. Въ одной хвилѣ церковь була биткомъ набита, а сотки людей стояли на дворѣ. Передній мѣсяцъ були занятїи священниками и делегатами „Союза“, а поодаль мѣсцеве и околичный братства въ повной парадѣ. Службу Богу за всякое прошеніе правивъ о. крилошанинъ Констанкевичъ, мѣсцевый душпастьеръ и звѣсный американскїи дѣячъ не только въ виноградѣ Христовѣмъ, але и на полю народномъ. По перечитанню св. Евангелїа выступивъ съ патриотичною мовою о. Гр. Грушка, выдавца и редакторъ „Свободы“. Въ горячихъ и патриотичныхъ словахъ высказавъ ораторъ всю важность и тяжку для народа поднятую працю „Союза“ и, одзываючися до делегатѣвъ, сказавъ:

„Въ своихъ нарадахъ и ухвалахъ керуйте ся горячою любовію для руского народа, най честь руского народа тутъ въ Америцѣ буде вамъ дорожшою надъ власне житте, най добро рускихъ робѣтничѣвъ займе перше мѣсце по Бозѣ въ вашѣмъ серцю!“

О. Проповѣдникъ досягъ своєю цѣли, а по лицу каждого покотила ся благодарна слеза.

Пѣдъ часъ св. литургїи спѣвавъ Шамоцкїи и Оліфантскїи хоръ разомъ сполученый числомъ 50 особъ, пѣдъ проводомъ о. Обухкевича. Тутъ мусимо ѳдати честь и то тяжкою працею и несусыпнымъ трудомъ, терпливостію Іова заслужену, бо о. Обухкевичъ, сей Несторъ руской пѣсни тутъ въ Америцѣ, положивъ великїи заслуги для руского народа въ томъ напрямку. Онъ першїи позакладавъ рускїи хоры и оркестры, а ѳтакъ показавъ тутейшымъ народамъ всю красу милозвучности и порываючу силу руской пѣсни.

Протое не диво, що пѣдъ часъ богослуженїа, коли хоръ заспѣвавъ „Отче нашъ“ за проводомъ о. Обухкевича и д-ра Сѣминича, весь народъ при звуцѣ херувимской арїи заливався слезами и шептавъ тую саму молитву господню!...

Описать тую минуту, представити той настрої побожного русина — мое перо за тупе...

Я, грѣшный чловѣкъ, накопи стоявъ въ той часъ въ святой руской церкви и прислухавъ ся тому спѣву, той мелодїи, тимъ голосамъ, походячимъ зъ 50 рускихъ грудей такъ женьскихъ якъ и мужскихъ, гадавъ, що я со св. Павломъ находжу ся ажъ въ третѣмъ небѣ. Американцѣ не можуть знайти похвальныхъ словъ, щобъ возвеличить красоту нашего церковного хорального спѣву. Пѣдъ часъ св. литургїи много а много людей було въ святой спѣвѣди и приступило до „Союза“.

По богослуженїю удадъ ся священники и деле-

гаты на вѣпольный ѳбѣдъ до салѣ тамошного руского стору. Салѣ була красно и святочно прибрана для прїяття такъ достойныхъ гостей. До вѣпольного братнього ѳбѣду, щедро приготовленого шамоцкими братами, засѣло 150 особъ. При той гостинѣ веселимъ розмовамъ и жартамъ не було кѣнця. При сей нагодѣ першїи тоастъ на честь „Союза“ выголосивъ о. Грушка выдавца и редакторъ „Свободы“. Въ своей бесѣдѣ пригадавъ вѣнь якъ-то трудно приходило зъ початку заложити „Союзъ“ и якъ тяжко було боротисъ зъ ворогами руского дѣла. Але теперь, за помѣчю Господа Бога и черезъ сильну, а незламану волю Русинѣвъ-патриѣтовъ почате дѣло стало ся гїсторичнымъ фактомъ и Рускїи „Союзъ“, заложенный на сильныхъ и мѣцныхъ подвалинахъ народнои любви и патриѣтизма, стоиме, буде розвивати ся, доки не вѣзьме въ свои ѳбѣйма всѣхъ американскихъ Русинѣвъ. По сей бесѣдѣ рускїи хоръ, котрый пѣдъ часъ ѳбѣда, разъ-у-разъ розвѣселявъ своими спѣвами збранихъ гостей, заспѣвавъ: „Ще не вмерла Украина“ и „Щастя намъ, Боже!“. Описати, змалювати и дати яке таке понятте о той радѣстѣ, о томъ одушевленню, яке въ той хвилѣ ѳдбывало ся на лицѣ каждого тамъ присутного, мы не въ силѣ. Только скажемо одно: що ряснїи слезы покотили ся зъ очей всѣхъ и каждый въ оденъ голосъ заговоривъ: „присягаю на Бога бути въ „Союзѣ“, и старати ся для него придбати новыхъ членѣвъ!“ По колькохъ хвиляхъ забравъ голосъ о. протоіерея Товту. Сей рускїи патриѣтъ звернувши увагу делегатѣвъ на важность и далекосяглость того дня, въ палкихъ словахъ высказавъ надѣю, що мы тутъ въ Америцѣ, яко народъ рускїи, не загнемо накопи рука въ руку будемо въ „Союзѣ“ спѣльными силами працювати надъ просвѣтою нашихъ робѣтничѣвъ, накопи съ послѣднего будемо тягнутисъ на за-

ложенне рускихъ шкѣлъ и всюда будемо закладати читальниѣ. На кѣонецъ звернувъ ся до всѣхъ збранихъ свѣдченникѣвъ и делегатѣвъ, щобъ выпили на здоровье оо. Констанкевича и Грушки, котрїи першїи годали ідею заложаннїа „Союза“ и тую-же перепроводили въ дѣло.

Хоръ вѣдспѣвавъ многолѣтїе тимъ труженикамъ на тернистой американско-руской нивѣ. На просьбу всѣхъ прїеутныхъ подяковавъ о. протоіерею за его патриѣтичну бесѣду о. Грушка и хоръ вѣдспѣвавъ трикратное многолѣтїе о. протоіерею Товту.

Тодѣ ще разъ забравъ голосъ о. Товтъ и въ краснорѣчивѣй промовѣ просивъ всѣхъ выпити на здоровье рускихъ робѣтничѣвъ, котрїи своимъ трудомъ и потомъ и кровою подтримують рускїи церкви, школы и суть „столбомъ и утвержденїамъ руского „Союза“. На тую промову не було оплескамъ нѣ мѣры, нѣ лѣку. Одушевленный и до сердца взрушенїи нашїи робѣтнички не знали якъ и подяковати за тую память о нихъ и оденъ за другимъ внесивъ „здоровье“ о. протоіерею. Вя. о. Обухкевичу многозаслуженому патриѣтову ще въ старѣмъ краю а тутъ въ Америцѣ, вѣсь тоастъ о. Грушка, въ котромъ тоастѣ описавши якравими барвами красоту руской пѣснѣ, почисливъ великїи заслуги на полю народного просвѣщенїа, положенїи о. Обухкевичемъ, особливо що до розвою руской чарѣдїиной пѣснѣ на американской землѣ. Хоръ по три разы вѣдспѣвавъ „многая лѣта“ прїенославному Нестору руской Мельпомены, Нашъ патриѣта, сильно зрушенїи до живого, со слезами на очахъ, такъ почавъ говорити:

„Каждый зъ насъ повиненъ трудити ся и працювати для добра и на славу своего рѣдного народу тымъ способомъ, якїи для него здаеть ся вѣдповѣднымъ и ведучимъ до цѣли. Я труджу ся и працюю на полю развит-

ку руской музыки и пѣснѣ, котра найбільше ублагородняе чловѣка, на се доказѣвъ здаеть ся не треба наводити. Але крѣмъ мене и моеи мизерной працѣ въ томъ напрямку положивъ великїи заслуги своєю невѣспущою працею Д-ръ Сѣменовичъ, и тутъ за его здоровье поднощу сей пугарь!“

(Дальше буде.)

ЗАЯВЛЕНІЕ.

По причинѣ перебуваннїа редактора „Свободы“ на збранию „Союза“ опѣзнїалась гезета и про тоє перепрошаемо нашихъ почтенныхъ читателѣвъ о перебаченне. Не зъ власной вини нашої се спѣзненне, але були змушенїи обставинами и хотѣли подати справданне нарадѣ второго головного собрания „Союза“. Въ кѣнцѣ заявляемо, що „Свобода“ будо регулярно виходити разъ въ тыжнѣ, що Середы.

Редакція.

О Д О З В А.

Родимцѣ!

„Рускїи Народный Союзъ“, котрого головне збраніе и зѣздѣ делегатѣвъ вѣдбули ся дня 30-го мая сего року, розпочавъ уже свою дѣяльність на народномъ полѣ тутъ въ Америцѣ. Веѣ тїи, котрїи суть членами „Союза“ достануть „Статуты Союза“ и членску грамоту. И теперь, слыбъ якїи членъ „Союза“, платившїи черезъ три мѣсяцѣ свою вкладку, померѣ, выплачуе ся посмертно 400 дол. сей часъ, сли же членѣвъ жена умре чи ту чи въ краю мужъ достае 200 дол.

До „Союза“ може належати каждый русинъ и русинка, протое вписуйте ся всѣ!

SVOBODA (LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 2.50

Всѣ дописи и гроші просямъ вислати по адресу:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить по тиждня въ С е р е д у.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

— В Ъ —

Справъ п. Жентички зъ Скраптонъ.
о д и о в ъ д ъ
на Статию „Вѣстника“
„Въ зашиті правди.“

Гей, куме, не крутитъ бо перекрутите.

Народна пословица.

Всенародно заявляемъ, що п. Жентичка зъ Скраптонъ писавъ до насъ ажъ три разы, прохаючи помѣстити въ нашій „Свободѣ“ отой грубой авантурѣ, яка зайшла помѣжъ нимъ, а редакторомъ „Р. А. Вѣстника“. Наконецъ помѣстили мы его дописъ зъ власноручнымъ подписомъ, залишаючи такой факта, котрий послѣ нашей думки не варто було ихъ помѣщати.

Але теперь, наколи п. Жентичка, чи се добровольно, чи подилаченый, заявивъ, що онъ на редактора „Вѣстника“, яко доброго и чесного чоловіка, ничъ такого не писавъ, якъ въ „Свободѣ“ стоить, до того не признае ся и тымъ самымъ насъ хоче зробити подлыми чернителами чужой чести, тодѣ питаемъ ся п. Жентички:

1. П. Жентичка яке у Васъ мѣдяне чоло писати дописъ, котру мы одъ Васъ дѣстали, и скажити съ и плакати що Вы понали мѣжъ розбѣивки и просили тое надрукувати, а теперь мо-

же за шклянку пива, одрѣкаетеся и другихъ робите чернителами?

2. Чи не писали Вы до насъ три разы и не обѣщали навѣтъ за тее заплатити?

3. Чи не писали Вы въ Вашій дописи, що редакторъ такъ кричавъ, такъ спѣвавъ, гуляючи въ салонѣ, „jakby kto somarowi gospaleneho uhla nasypal do usz“?

4. Чи не писали Вы на редактора, котрого теперь называете честнымъ чоловікомъ, же онъ „w kraju mal jedneho zyuza zabie i po eaga hutorie i preto ucekl do Ameryki.“ — чи то не Ваши власні слова?

5. Чи не писали Вы, якъ „paradoj provadzili“ п. редактора „Вѣстника“ зъ цыганами до гаранту?

6. Чи въ дописи не стоить, якъ редакторъ Васъ поваливъ на землю и душивъ за горло, а колѣнами мѣсивъ живѣтъ и кричавъ: „basama!.. teraz tebe mam!“

7. Чи се не правда, що Вы, п. Жентичка, писали якъ редакторъ „Вѣст.“ скакавъ передъ цыганами и спѣвавъ: „pinze, pinze, nem pinze“, чи то не ваші слова?

8. Чи се не правда, що Вы, п. Жентичко, писали, що редакторъ „Вѣст.“ зъ другими заплатили цыганамъ, жебы-то они п. Жентичку на „smere zabilii“?

Сли отже маете собаку натуру и екуру, то коли васъ набьютъ и потомъ знову погласкають и вы опять добрый, то будьте й надалѣше ласкавою собакою и брошѣтъ, только знайте на кого.

Фактъ фактомъ, же то, що Вы одъ редактора „Вѣстника“ дѣстали по хребтѣ въ салонѣ и хотий Васъ перекупили, то все таки Васъ буде болѣти. А що Вы на редактора „Вѣстника“ написали, то ваше трикратное одрѣканне ся ему не поможетъ, и не прибавитъ ему поваги въ очахъ другихъ.

Сли п. Жентичка уже такой хрувь, що дѣставши по писку и за одну шклянку пива каже противно, же го никто не бивъ, только го муха вкусила, то нехай не робить другихъ чернителами.

Знай, хруню, що твою дописъ, писану латинскими буквами и калѣченою словацкою мовою, мы маемо заховану въ оригиналѣ на всякій випадокъ... А теперь скажи: колько тобѣ заплачено, щобъ ты сказавъ, що тебе не бито?...

Редакція „С в о б о д ы“.

ПАМ'ЯТАЙТЕ

О „НАРОДНОМЪ ДОМѢ“!!

ЩО ТО ЕСТЬ ВОЛЬНОСТЬ?

Сли пойдешъ помѣжъ нашъ людъ, туть проживающей, а прислушаешъ ся его бесѣдѣ и розмовѣ, — часто-густо долетятъ до твоихъ ушей слѣдующи восклицки: „эхъ! що то тамъ пуде балакати, мене ту не мають права вчити розуму: я знаю, що Америка есть, free country“ и менѣ вольно робити що ми ся подоба“.

Такой-то слова выходятъ зъ устъ тыхъ людей, що не мають найменшого поняття о вольности, только розумють подѣ тымъ сваволью и черезъ тее не разъ, а нѣ два впадаютъ въ бѣду самый и кромѣ того наносятъ нечесть и неславу въ очахъ чужихъ людей тому народу, до котрого принадлежатъ.

Справдѣ, туть въ Америцѣ вольность есть забезпечена закономъ для каждого чоловіка и она мѣститъ ся въ томъ: що нѣкто не може чоловікови перешикавати въ уживанню тыхъ правъ, котри Богъ и натура му дали.

Каждый чоловікъ, прііпавшій на свѣтъ, мае право життя-буття и старати ся всякимъ способомъ честнымъ о средства до утримання своего життя, такъ физическо-го, якъ и душевного.

Съ того отожъ видно ясно и докладно, же мае каждый вольность старати ся о роботу для утримання себе и своей родины при життю, щобъ мавъ що ѣсти, въ чомъ ходити, и де мешикати. Кромѣ того каждый есть вольный старати ся убагороднити свое сердце, душу и розумъ.

Есть вольный каждый учити ся читати, писати, набирати освѣты и знания зъ научныхъ книжокъ; вольный есть мыслити и свои думки объявляти другимъ чи то словомъ, чи то въ газетахъ.

Отъ що вольно робити въ Америцѣ, але не то, якъ наші люде розумють подѣ „вольностию“: нати по салонахъ безъ памяти; по ночахъ грати въ бильярдъ бити ся, сварити ся, ножами колоти ся, тратити марно гроши то не есть вольность, але сваволя, гнѣба, встыдъ, бо се есть ознакою, що такі люде не досюди до правдивой вольности...

Противъ такихъ хибныхъ думокъ и збоченого поступовання днесъ мусимо выступити гостро и сказати таимъ: сли не машъ розуму и освѣты, то слухай и бери на увагу, що ти ся каже. Сди але хочешъ позбѣстатити туть въ Америцѣ такимъ самымъ неокресаннымъ, неурою, жидовскимъ наймитомъ, то уважай, же не только робитъ самому

собѣ ганьбу, але и всему нашему народу!

Багато нашихъ людей, котри приходять до Америки, выѣсто покинути старый привычки и хибы, шо въ старомъ краю вкорѣнились посередь нашего люду, то ще на большу скалю ихъ туть оказываютъ и розширяють. Такимъ хибами суть: пьянство, байдужность до всего доброго и и просвѣтного, охота до всего злого, до процесовъ, до зухвальства.

Черезъ пьянство розлогі нивы и поля, луки и лѣсы поійшли марно въ жидовскій руки; черезъ пьянство славны колісы господарѣ по нашихъ селахъ, сидячи день и ночъ въ смердчій коршмѣ, заливаючи смердлюкою парухой, пропали, промарновали все свое добро, все свое майно; черезъ пьянство, колісы поважаны цѣлою громадою солтысы поійшли жидамъ воду носити, въ грубѣ паллти, а дѣти наче тій мышенята, розбѣглись по чужихъ людяхъ служити и бѣдовати. Черезъ пьянство народъ зубожѣвъ и зѣставъ темный, не просвѣченный, а нове поколѣнне выростало въ наймахъ безъ школы, безъ науки, безъ просвѣты. Та й не було навѣтъ коли ходити до школы, хотий-бы и ле яка була подѣ провodomъ старого дяка, котрый больше часу тративъ на поминкахъ, якъ въ школѣ, бо треба було служити и газдови волы пасти, а не до школы ходити.

(Дальше буде.)

У В А Г А.

Хотий приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.
Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара подѣ адресою.
Rev. J. Konstankiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

Зв е р т а ъ м о увагу, що мы стараемо ся нашу газету зробити якъ можно больше интересно для нашихъ людей, а протое заговляйте „С в о б о д у“!!!

А г е н т о м ъ
[нашимъ въ Шенандоу
естъ
Антоній Петровскій.]

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

+++ Доходить вѣсти, що сего року наші хлѣборобы по де-куды сподѣють ся хорошихъ жнивѣ, а по де-куды мало есть надѣи черезъ посуху. Але все тое буде такъ, якъ Богъ дастъ.

Теперь наші люде, чи то по великихъ мѣстахъ, чи по мѣсточкахъ, чи то по селахъ, всеюды а всеюды думаютъ, говорить только о „реформѣ выборочной“, котра мае бути предложена подѣ обрану Думѣ державной.

Нашій читателѣ мусять знати, що право выбирати послѣвъ, чи то до Союму краєвого, чи то до Думы державной, мали только паны, маестнй господарѣ, богатій купецъ, а бѣднѣйшій уже люде не могли давати своихъ голосовъ на послѣвъ и не мали права ихъ выбирати. Теперь отъ-же хочуть тое право голосовання розширити и на бѣднѣйшихъ людей.

Паны и шляхта стоить за розширеннемъ того права, але только для шляхты, такъ щобъ найбѣднѣйшій шляхтичъ, котрый ходит босо и жидови воду носить, мавъ право до голосовання бодай-бы только выказавъ ся зъ dziada i dziada шляхецкимъ гербомъ.

* *

+++ Въ Львовѣ роблять ся великій приготовлення для принятія цѣсаря, котрый прибуде до Львова звидѣти польску выставу.

Русскій народъ въ Галичинѣ, знаючи, що сего-рочна выстава львовская не есть краєвою, але чисто польскою, протое не взявъ въ ней участія. Только знайшло ся пару такихъ, що хотѣли подхлѣбится панамъ полякамъ, выставили геть, геть за выставою на болотѣ маленьку убогу руску церковцю и пару сельскихъ хатъ безъ комѣна и напѣвъ непокритыхъ, коло котрыхъ пара нужденно выглядающихъ сельскихъ женщинъ мѣсятъ глину и лѣплятъ галамуцы, яко единный краєвий виробъ.

Чи треба було тее показувати во Львовѣ, наколи цѣла Галичина есть выставою той хлопской нужды и бѣды!?

* *

+++ Теперь поляки гѣшати ся надѣею, що Польша недовга буде, бо се лежить въ интересѣ трѣйного союза одбудовати Польшу, а отъкакъ Нѣмеччина и Австрія будуть безпечий одъ

Росії, котра не дає спокою тым державам і змушує їх що разь до збільшенія військь. Зъ нашої стоны скажемо тільки, що тоє гладко і легко говорить ся, але цїкаві мы знати: що-бъ на се Росію одповѣла и на котрый гласъ заспѣвала-бъ?

**

+++ Молодой ученый рускій, Михайло Грушевскій зъ Кієва, именованый професоромъ рускои гісторіи на львівскѣмъ университетѣ. Се справа дуже важна для Русинѣвъ австрійскихь, бо першій разь буде руска гісторія въ руской мовѣ подавати ся на университетѣ.

**

+++ Товариство „Народна Воля“ скликало народне вѣче до мѣста Кутъ на день 5-го Мая. Порядокъ дневный: 1. Грунтовы справы въ Галичинѣ и урядовый проектъ заведенія примусовыхъ спѣлокъ хлопскихь и рентовыхъ господарствъ. 2. Теперѣшне положенне політичне Русинѣвъ и выборы до сойму. 3. Загалне, безпосередне, тайне голосованне. 4-5. Внутрѣшній справа радикальной партіи. 6. Ловецкій законъ. 7. Окружной громады и войты. 8. Внесення.

**

+++ Жидь Зусманъ Лебль арендарь въ Посуховѣ, коло Бережанъ, написавъ до войта тамошной громады такую вѣдому: „Высокоповажанный Пани Начальнику! Подписанный, повѣдомляю, что я вѣдобравъ коршму въ Посуховѣ, продаю горѣвку (тутъ подає цѣны) — для того прошу Вп. п. Начальника оголосити моимъ поважнымъ парохіанамъ (!!! Ред.), чтобы до мене приходили по горѣвку и румъ, а я за то оголошенне обѣцюю дати п. Начальникови одну літру руму доброго, або 4 літры горѣвки.“ Такъ-то Посуховскій люде стались „жидѣвскими парохіанами“...

**

+++ Громада Вислокъ великій въ сяноцкѣмъ повѣтѣ купила недавно общарь двѣрскій въ томъ селѣ т. е. 2400 моргѣвъ землѣ, тартакъ, млинъ, двѣ коршмы и кілька двѣрскихь будынкѣвъ все за 40.000 зр. Есть се заслугою священника зъ Горѣшного Вислока, котрый справою горячо занявъ ся, та доданого ему до помочи учителя П. Шургота. Рада громадека ухвалила на то продати дерево зъ 200 моргѣвъ лесного своего лѣса, а что буде не ставати, позычати въ банку. За дерево взыла

28.000 зр., а що за цѣлый общарь двѣрскій жадавъ панъ 40.000 зр., то не стало 12.000 зр., котры вызычили въ банку у Львовѣ по 4 вѣдъ ста на 52 лѣтъ.

Славно! А намъ тяжко о „Народный Дѣмъ.“!

ЗЪ ШИРОКОГО СВѢТА.

Австрія.

— Межи правительственною коалиціею показали ся гдеякы непорозумѣнныя: либеральны вѣмцы выступили противъ міністра справедливости гр. Шенборна за то, что вѣнъ выдавъ распоряженне неприхильне для газетъ, а противъ шлезскихь Поляковъ за то, что они домагають ся въ Шлезіи болшихъ правъ для польского языка; отже, чтобы згѣдно поступати въ парламентѣ, выбрано спѣльный комитетъ.

-0-

— Въ Вѣднѣ рухають ся дуже робѣтники: столарскій, свицерскій, будѣвичий и иншій робѣтники роблять змовы, домагаючи ся, чтобы имъ роботу зменшено на 8 годинъ денно а притѣмъ побольшено заплату. Всѣ робѣтники не перестаютъ домагати ся змѣны выборчого закона, чтобы и они мали право выбирати послѣвъ.

-0-

— Новы мундуры введены будуть въ армію нашѣй. Зъ причины, что при уживанню бездымного пороху, рѣзнобарвны мундуры впадають дуже въ око, рѣшено ся на краску сѣру, або синю.

-0-

Франція.

— Въ роцѣ 1900 намѣряють Французы устроити въ Парижѣ всемірну выставу и на тую цѣль опредѣляютъ 1 миллиардъ франковъ.

0

— Въ слѣдъ за Нѣмчиною гадає теперь и Франція збольшити войско. Крѣмъ того заводять у Франціѣ якы новы гарматы, о много гѣпшій вѣдъ всѣхъ дотеперѣшнихъ.

-0-

— За пять мѣсцѣвъ має Франція выбирати нового президента республики. Уже вѣдъ теперъ починають французскія газеты писати про се; доси обговарюють двѣ кандидатуры, а то: теперѣшного президента Карнота и президента министровъ Казмира Періера.

-0-

Росія.

— Царя мало дуже вразити цисмо папы до польскихь епископовъ, въ котромъ называютъ ся всѣ народы, що жыють въ границахъ давной Польщи од-

нымъ народомъ польскимъ. Зъ той причины мавъ царь вѣдкликати российского посла зъ папского двора до Петербурга, а таке вѣдкликанне уважає ся мѣжъ державами гнѣвомъ.

ПОДЯКА.

Складаємо щире подяку Вш. Редакціямъ „Зорѣ“, „Батьковщини“, Читальнѣ“, „Буковини“, „Просвѣщенія“ и „Посланника“, котры зволили ласкаво прислати свои выданія въ замѣнъ на нашу „Свободу“.

Маємо надѣю, что та кожъ иншій часописъ и мѣсячники краевіи не вѣдмвлиять намъ въ посланню своихъ выданъ въ замѣнъ на нашу газету и схочуть въ такой способъ причинити ся до духового розвѣтку Американоиской Руси.

Редакція „Свободы“.

ЩО НОВОГО въ АМЕРИЦѢ

☞ Теперѣшна доба, яку переживає робѣтничая класа, есть найтяжшою, але може вже Господь дасть, буде и послѣдною нуждою. Все буде добре, якъ зле минеть ся. Теперъ тутъ водить ся наибольше лихо, яке краина зносить. По-перше нерѣшимость и проволока сенаторовъ взглядно потвердження, або вѣдкиненія законопроекта о реформѣ плохой, а друге загалный страйкъ майнеровъ въ Пенсильваніи и Огайо. Черезъ бракъ мажного угля, всюду фабрики, котры ще яко тако робили, — перестали. Акции оверы и капиталисты мають однаково дуже рожевы погляды на будущее и кажутъ, что неодовга усе змѣнитъ ся и зновъ розпочне ся работа.

☞ Въ Коннелсевилѣ подѣ часъ страйка забито было 4 страйкерѣвъ, а 8 тяжело раненыхъ; зъ противной стороны раненъ 3 помѣщикѣвъ шерифа. Мѣжъ застрѣленными суть 2 словаковъ: Осипъ Галатко и Василь Омичинъ. Проти помѣщикѣвъ шерифа, котры першій началъ стрѣляти до страйкерѣвъ безъ важносца для того причины, выточено слѣдство и есть надѣя, что тотіи каты, вынаняты капиталистами, будутъ укараны зъ свои нелюдскій учинки.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“!

ДРОБНИЦѢ.
(Присв. ред. „Р. А. Вѣстн.“)

* Редакція „Р. А. Вѣстника“ не разь ужаловала ся на насъ, что мы на ей газету напастуємо, — але то не правда, бо мы можемо только щире дяковати „Вѣстнику“ за тѣ веселы хвѣлѣ, якы маємо подѣ часъ его читання, бо то есть газета гумористична и дужа полезная... для стравносца жолудка. Хотячи троха розвеселити нашихъ читателѣвъ, наведимо кілька зразковъ мимовольной гумористики „Вѣстн.“, бо вѣнъ то все пишє на серію, але, не маючи въ головѣ, якъ то кажутъ, нѣ олѣи, нѣ перцю, то все у него выходитъ чортъ знає что...

I.

* Въ одномъ числѣ той газеты стоить такъ: „упала дитина черезъ облакъ и розбила собѣ черепъ головы“. Съ того видно, что п. редакторъ „Вѣстн.“ має черепъ ще ин-де? Перечитавши „Вѣстн.“ можно таки увѣрити, что у п. редактора правдиве черепъ не на мѣстцѣ.

II.

* Дальше, одного разу писала тая газета о потребѣ епископа, о священникахъ и закончила словами, что тому всему „треба урвати конца“... Але-жъ, бойте ся Бога: то вже навѣтъ не література, а просто криміналь!...

III.

* „Англійска королева Виктория говоритъ по десяти языкамъ“, — пишє „Вѣстникъ. Що за чудесна мова! Мы знаємо, п. редакторе, что можно „бити по папечинѣ“, „але говорити по языку“, — то першій разь чусмо.

IV.

* Одной статіи п. редакторъ „Вѣст.“ дає наголовокъ: „поучительное и возбуждательное“. Мусимо пригадати п. редактору, что „возбуждательное“ средство записуєть ся только старымъ людемъ, коли вони мають охоту до оженѣннѣ, а такую до того здѣбность, якъ п. ред. „Вѣст.“ до літературы...

V.

* Мы довго домыслили ся: что-бъ то могло бити: „скромное умное могущество Георгія Жентички“ (дивне „въ защитѣ правды“ въ „Вѣстн.“)? Ажъ поки догадательсемо ся, что то п. редакторъ въ такой деликатный способъ назвавъ п. Жентичку — дурне мѣ! Не веде якось бѣдному Жентичкѣ: то ему п. редакторъ скору высмарує, то дурнемъ въ гвѣстѣ называє... Ото щира мадярска подяка!

VI.

* Якъ погана въ „Вѣстнику“ проза, такъ невдатна поэзія: въ остатномъ числѣ той газеты умѣщена поэзія „Попа намъ найняли“. Якъ тому поэзію нѣ читай: чи съ переду, чи съ заду, то ничъ не зрозумѣешь... „Темна вода во облацѣхъ“, та и только... Але-жъ тамъ есть рѣчь, котра есть образомъ нашой чести. Поста питає ся о мадярскихъ попахъ:

Кто ихъ коли видѣль?
И кто ихъ поробилъ?
Хибаль, що ред. Свободы
Зъ одного виробилъ!...

Отже мы до того ся не признаємо, бо щобъ зробити таке чудище, якъ мадярскій поѣтъ, то на те треба бути хиба скотоложникомъ, а до того ще ред. „Свободы“ має только 33 роки, то не мѣгъ-бы такъ старыхъ магарѣвъ сплодити...

VII.

* Въ концѣ мусимо сказати, что цѣла тота нещаслива газета робить таке вражѣнне, якъ-бы у бѣдолахи еи редактора подѣ часъ писання... зубы болѣли.... Але ма'бутъ тота болѣ у него задавнена и немає жадной надѣи. щобъ коли зъ неи ся поправивъ!

НА

„РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ДОМЪ“
ВЪ АМЕРИЦѢ

- Пожертвовали дальше:
- Климентій Юцакъ . . . 1.00
- Иванъ Сѣракъ . . . 1.00
- Вч. о. Гуловичъ . . . 5.00
- Вч. о. Вл. Молчалинь 5.00
- Вч. о. Н. Молчалинь . 5.00
- Гос. І. Захаріяшь . . 2.00
- Гос. С. Соколовъ . . . 1.00
- Гос. Т. Федько 2.00

Тимъ Всечестнымъ духовнымъ отцямъ и другимъ тутъ поданымъ патриотамъ складаємо сердечну подяку и просимо Бога, щобъ ихъ крѣпивъ въ здоровлю, въ силѣ, въ патриотизмѣ на многая и многая лѣта и чтобъ за ихъ прикладомъ поішли всѣ Русины зо своими жертвами на „Народный Дѣмъ“.

УВАГА.

Звертаємо увагу нашихъ читателѣвъ на „Библиотеку для молодѣжи рускои“, котру вѣдъ сего року розпочавъ издавати въ Коломыѣ п. Юліанъ Насальскій, ц. к. професоръ гімн. За одинъ дол. предплатники достануть 4 книжки займующихъ повѣстей выдрукованыхъ на добромъ паперѣ.

Съ замовленнями о тѣтй книжки просимо звертати ся до редакціи „Свободы“.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВЪ въ ГАЛИЧИНЪ

Поручае своимъ землякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковниіа и именно:

Евангеліе нового изданія въ различныхъ прехорошихъ оковахъ и оправкахъ отъ 55 з. р. до 225 злр. Плащаницы на полотнѣ отъ 18 злр. до 42 злр. на полковой матеріи отъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви, Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патрици, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпакови, мосяжнии, и циновиіа. Всякіи книги церковниіа, а особливо поручае образи до Иконостасѣ въ хорошей работи по дуже умѣреннихъ цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фриляндъ Па, Миннеаполисъ Минн. а все были совершенно задоволены о чомъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ забирають ся жиды продавати церковниіа вещи и кажутъ собѣ за лихій товаръ надзвичайно дорого платити, для того прошу всехъ а особливо Всечестне руске Духовенство и братства церковниіа, котримъ лежить на сердцю украшеніе домовъ божихъ, цюбы съ своими потребами до мене удавались, я все замовлена яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можъ найтаньше и найсовѣстнѣше виготовлю. Для того не дайте ся ошуквати отъ людей, котри не мають изображенія о церковнихъ вещахъ. При замовленіяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заравомъ и грошѣ присилати, а слибы замовленіе больше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. особно на таксу, котру треба заплатити американскому конзулеви въ Вѣднѣ за подтверженіе рахунку.

Всяки замовлена прошу посилати черезъ „Свободу“ Цѣнники можно получить въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтениемъ
Михайль Дыметъ.

ПЕРША РУСКА ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сити.

Подъ числомъ 102 Моррисъ улица.

Крайне повертаючи до краю чи приходячи съ краю, най зайдуть тамъ а будуть услужени по щиро руски.

Тамъ дасть ся имъ добру раду и пораду о всемъ що только потребно.

BILLY & ZUSA.

BANKERS & STEAM SHIP AGENTS,

20 William St. BAYONNE N J

Спродаютъ тикети корабельни на найлѣпшиіа линіи. * * * * *

Посилають грошѣ до старого краю скоро, таньо и безопасно безъ клопоту.

Продають руски книги по зниженихъ цѣнахъ а то:
Великій Молитвословъ 2. 50
Великій Зборникъ . . . 2. 50
Изборникъ великій . . 3. 50
Псалтирь великій . . . 2. 75
Зборникъ малій въ доброй оправѣ 1. 75
Молитвословъ 1. 75
Надежда моя 1. 80
та сама въ скоряной опр. 85
Хлѣбъ Души въ доброй оправѣ. 1. 75
такий самъ брошур. . . . 75
Зборникъ малій 35
Молитвословъ малій . . . 25

Маемо такожъ всяки словенски книги. Кто собѣ хоче купити най зголоситъ ся подъ выше подану адресу.

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти крайновъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рожнородни напои.

Хороша саля для забавъ и братскихъ засѣданъ.

168. Warren & Dodley Strs. JERSEY CITY N. J.

A. BAVIAK

686 3. ав. межи 21 а 22 ул. S. Broklyn N. Y.

Найславнѣйшиіа краевііа рѣзникъ. Его ковбасы и вуженина росходитъ ся по цѣлой Америцѣ.

Замовлена и обсталюнки услугуесь скоро и точно.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.

New York.

Помежи Greenwich i Washington улицями.

АГЕНТУРА

КОРАВЕЛНА

И КОЛІОВА.

Спродаетъ шифкарты на найлѣпшиіа линіи морскіи на Бременъ и Гамбургъ. Посылае грошѣ до всехъ части свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко свой чоловѣкъ обходитъ ся съ людьми сумлѣнно.

HERMAN GIZANG

Рогъ Варренъ и Моррисъ ул. Jersey City N. J.

Утримуе въ своймъ складѣ найрозмайтнѣйшій трунки такъ старо-краевіи якъ и американскіи

Саля для забавъ весѣльныхъ.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

І. ТАЛПАША

и Я. ЖИЛИЧА

727. Commeree Str.

ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ горѣ ажъ до долу въ наилучшиіа товари съ першой руки Все свѣже.

Крайне не оминайте своихъ, бо бувъ бы великій грѣхъ! и не слава для руского народа. не забудьте

J. TALPASZ & J. ZYLICZ

D OLDENBURG

ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.

Jersey City N.J.

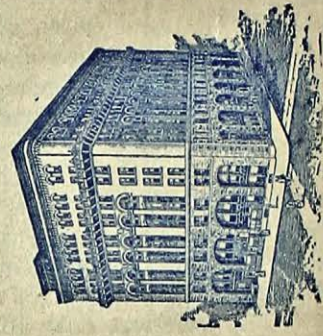
Удавайте ся въ потресъ до него.

KRIMMERT,

Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и послалаю грошѣ въ якъ найкоротшомъ часѣ певно, безопасно безъ жалного клопоту. Колько то уже людей послалаю грошѣ до старого краю и купило у мене шифкарты? а еще жадеи не скараживъ ся що му була яка хибя. Поручаюсь памяти моймъ крайнамъ остаюсъ съ глубокимъ поважанемъ а не забудьте на

F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
А ВЪ JERSEY CITY
77 GRAND STREET

САЛОНИСТИ!

Се иде о ваме добро познакомитесь зъ нами.

Сли кто купитъ у насъ хоть разъ, а переконаесть що добрый зробивъ интересъ.

Зголошуйтеся до нашого складу, або посылайте о пробку (sample) зъ глубокимъ почтениемъ

EMANUEI GROSS.

Importer of Wines and Liquors

Головний складъ 357 Henderson Str. 38 ESSEX STR. JERSEY CITY NEW YORK.

FRANK WEICEL

Найлѣпшиіа Найтуньшиіа а

на часъ направитъ каждому зигарки, зигары и все що въ zakresъ годинникарскіи входитъ, 131 YORK STREET JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER,

101 MORRIS STREET. межи Washington а Warren улицями. Jersey City.

Поручае свой складъ винъ заграничныхъ всякого роду пива, медъ, горѣлку ликеръ по найтуньшой цѣнѣ. Незабуйте за него.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗИЙ ТАЛПАШЪ РУСКИЙ РЕСТАТОРЪ И РОТЕЛЬНИЦИЙ.

246

PEAKL ST SHAMOKIN, P.A.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрий вечеръ, друже мой!
— Добрий вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ крайнъ нашъ милый
— У него все рускии
— Подкрѣпляютъ силы!...

— Що за брындазъ й пиво тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надавай чайно!

МИХАИЛЬ ЕВЧАКЪ

Рускій — ЕДИННІЙ — КОНТРАКТОРЪ К ВУДОВНИЦИЙ

Вилкесбаръ и околицы Его камѣни подъ будъ есть найлѣпше, а робъ найтривальша.

Будуе мосты и дома, власнѣй конѣ до ав матеріалу.

Дае кериджѣ на похорна весѣля, хрестины и т

Мешкае на River Side. Недалеко Рускои Церквѣ

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза“ запишись, до чинальнѣй ходи! Бога въ сердцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, „Свободу“ читай! Русь свитую люби, доброму научай ся, грошѣ не маруй, въ процеса не вдавай ся! Въ лютерию не грайте, толькы тамъ треба „Народного Дому“ ану склятеся по центови! Се не запоминайте! . . . . . Буде зъ васъ!